

Tänker du inrätta ny avlopps- anläggning eller rusta upp din gamla?

När du ska göra ny avloppsanläggning behöver du ha ett tillstånd. Tillståndet söker du hos Miljö och konsumentnämnden. Även om du inte ska göra ny anläggning utan rusta den gamla krävs det i de allra flesta fall tillstånd. Om du inrättar ett avlopp/rustar utan tillstånd måste du betala en miljösanktionsavgift på 5 000 kronor till Staten. Kontakta därför en handläggare på Miljöförvaltningen i god tid innan du tänker sätta igång.

För att få tillstånd måste du beskriva den anläggning du tänker göra. Beskrivningen måste ofta göras detaljerad. Du måste också beskriva hur anläggningen placeras i förhållande till omgivningen.

Idag finns många olika tekniker för avloppsrening. Se informationsbladet om olika reningstekniker.

Beskrivningar över olika tekniker och utformning av anläggningar hittar också under avloppsguiden.se och de olika tillverkarnas hemsidor. Skisser för ansökan för de vanligaste principerna finns också på Miljöförvaltningens webbplats (blanketter).

Entreprenörer

Många gånger är det lämpligt att kontakta en entreprenör som sköter både inrättandet och ansökningsförfarandet.

Maskinentreprenörernas branschorganisation har ett system med diplomerad av entreprenörer. Diplomerade entreprenörer ska kunna hjälpa till att utreda och upprätta ansökningshandlingar. Du hittar dem på avloppsguiden.se. Vissa entreprenörer har också utbildning i projektering.

Som fastighetsägare är du dock alltid ansvarig inför Miljö- och konsumentnämnden, även om du anlitar en entreprenör. Du bör därför klargöra med din entreprenör om er ansvarsfördelning. Vid konflikter kan Miljöförvaltningens konsumentsekreterare hjälpa till.

Konsumenttjänstlagen

Enligt konsumenttjänstlagen ska entreprenören utföra tjänsten fackmässigt, dvs. på ett sätt som normalt förväntas av en seriös fackman. Exempel på försiktighetsåtgärder som behöver göras är att se till att anläggningen placeras på godtagbart avstånd till högsta grundvattenivå. Det finns klara svårigheter med att säkerställa avståndet varför man måste använda sig av stora marginaler. Ibland kan det då vara nödvändigt att höja en anläggning och pumpa upp vattnet.

Om entreprenören avråder från en viss placering men du ändå vill ha den placeringen kan entreprenören skriva in ett avrådande i sitt avtal. Det innebär att om det blir problem med grundvattennivåer kan det bli du som fastighetsägare som får stå för kostnaderna för åtgärder.

Avtal

Miljötillsynsavdelningen och Konsument Borås har tagit fram ett förslag till ett avtal mellan dig och din entreprenör. Förslaget är en utveckling av ett allmänt förslag till avtal som tagits fram av Konsumentverket.

Om din fastighet ligger utanför de områden som anges nedan kan handläggningen bli betydligt förenklad om du har ett avtal med en diplomerad entreprenör.

Förutsättningar för att anlägga en avloppsanordning

För att få en vägledning inför en ansökan kan du begära en bedömning av förutsättningarna att inrätta en avloppsanläggning på din fastighet. Miljöförvaltningen gör då ett besök på platsen där olika utformningar kan diskuteras. Efter besöket upprättas en inspektionsrapport med förvaltningens synpunkter för din fastighet. Den handläggningen tar normalt längre tid än vid en direktansökan men ger en bättre möjlighet att diskutera utformning och hur redovisningen ska ske.

När bör jag begära förutsättningar för att inrätta en avloppsanläggning?

Om fastigheten ligger inom ett av områdena nedan kan det vara aktuellt att ställa särskilda krav på vad din anläggning ska klara av. Därför är det bra att kontakta Miljöförvaltningen och diskutera det innan du gör en ansökan.

- » Fastigheten ligger inom primär eller sekundär skyddszon i Öresjö vattenskyddsområde. Se Miljöförvaltningens webbplats och klicka till höger och vidare på detaljerad karta.
- » Vattenskyddsområden för grundvattentäkterna i Bredared, Aplared, Rångedala, Borgstena, Hedared och Dalsjöfors.
- » Områden med tät fritidsbebyggelse: Bosnäs, Viken, Nabbagatan, Arnäsholm, Enekulla, Halla och området vid Kråkeredssjön.
- » Fastigheten ligger 50 meter från sjöar eller vattendrag. Som vattendrag räknas även diken som är vattenförande året om.
- » Fastigheten ligger mindre än 100 meter från strandbad.
- » Avståndet från planerad avloppsanläggning till närboendes vattentäkter och bergvärmebrunnar är mindre än 50 meter.

Ligger fastigheten utanför dessa områden och du anlitar en diplomerad entreprenör som använder avtalet kan förut-sättningsprocessen uteslutas.

Strandskydd

Om fastigheten ligger inom strandskyddsområde kan det krävas dispens från strandskyddsbestämmelserna. Vi rekommenderar därför att du i god tid kontaktar Stads-kansliet som handlägger ärenden om strandskydd.

Naturskydd

I vissa fall kan en placering komma i konflikt skyddsvärd natur. Om det finns skyddsvärd natur inom området kontakta Miljöförvaltningens kommunbiolog.

Ansökan

Innan Miljöförvaltningen handlägger ärendet ska handlingarna vara kompletta. Om redovisningen är komplett och om du väljer en diplomerad entreprenör, som du har ett avtal med, kan förvaltningen ibland utesluta inspektion på platsen och handläggningstiden förkortas väsentligt.

Handläggningens gång

- Du kontaktar en entreprenör som hjälper till att upprätta handlingar. Det finns idag många olika tekniska lösningar att tillgå varför du bör diskutera olika lösningar med din entreprenör. Entreprenören kan ofta upprätta och lämna in ansökningshandlingarna till förvaltningen.
- Miljöförvaltningen prövar om anläggningens konstruktion och placering innebär tillräckliga skyddsåtgärder mot påverkan på människor och miljön. Om teknik och placering bedöms som säkra kan förvaltningen fatta beslut om tillstånd. Om det finns tveksamheter kan förvaltningen behöva göra besök på platsen. Det kommer då att fördröja handläggningen av ärendet. Se ovan under Entreprenörer.
- Du kan naturligtvis själv upprätta handlingarna. I sådana fall kommer förvaltningen i de flesta fall att göra besök på platsen.

Vilka handlingar ska du lämna?

- Blanketten: ”Prövning av ansökan/anmälan om inrättande/ändring av avloppsanläggning”.
- Blanketten: ”Redovisning av egna och näraliggande grannars vattentäkter och bergvärmepumpar...”.
- Blanketten: ”Teknisk beskrivning. Så här tänker jag bygga ...” Använd Miljöförvaltningens illustrationer. Om annan teknik planeras ska tillverkarens informationsmaterial bifogas.
- Situationsplan med byggnader, vattentäkter, bergvärmebrunnar och uppställningsplats för slamtömningsfordon markerade. Lutningsförhållandet ska anges med en pil som pekar nedåt vid platsen för anläggningen.

- Karta, helst i skala 1:1000 eller 1:2000. Kartan ska visa fastigheterna på blanketten ”Redovisning av egna och näraliggande ...”.
- I vissa fall, där man inte använder sig av avtalet, ska du också lämna blanketten ”Redovisning och intygande av markundersökningar”.

Beslut

Miljö och konsumentnämndens beslut är inte en funktionsgaranti och inte heller en garanti att olägenheter inte kan uppkomma. Beslutet innebär en prövning av att du vidtagit de försiktighetsåtgärder som rimligen kan krävas för att undvika olägenheter för människors hälsa och miljön. Du är ändå skadeståndsskyldig om skador skulle uppstå. Du kan aldrig bli fri från ansvaret som verksamhetsutövare i miljöbalkens mening, oavsett vilken typ av avtal eller överenskommelse du har med entreprenörer/projektörer.

När anläggningen är klar

Du eller din entreprenör ska lämna in ett intyg om den utförda anläggningen. Intyget ska kompletteras med foton från arbetets gång som visar anläggningens utförande. Se beslutet.

Efterkontroll

Miljöförvaltningen gör efter en tid uppföljande inspektioner av infiltrationsanläggningarna. Det kan vara ett eller några år efter att de färdigställts. Kontrollen omfattar då framförallt eventuell högt grundvatten och infiltrationsförmågan. Brister medför krav på åtgärder och utgår oftast från att anläggningen inte uppfyller kravet på avstånd till grundvatten. Det kan innebära att anläggningen behöver göras om och lyftas upp. Ibland kan en avskärande dränering vara en möjlighet.

Det första besöket för efterkontroll ingår i avgiften för tillståndet. Om det blir nödvändigt med ytterligare handläggning av Miljöförvaltningen kommer det att debiteras separat.

Vid smärre avvikelser kan det bli aktuellt att göra flera uppföljande inspektioner som då kommer att debiteras. Miljöförvaltningen debiterar fastighetsägaren för tillsynen.

Information

Mer information finner du på Miljöförvaltningens webbplats. Där hittar du också olika blanketter att använda vid ansökan.

Bra information om teknik m.m. finns också på webbplatserna avloppsguiden.se och kunskapscentrum.avloppsguiden.se

BORÅS STAD

MILJÖFÖRVALTNINGEN

POSTADRESS 501 80 Borås BESÖKSADRESS Sturegatan 42

TFN 033-35 30 00 E-POST miljo@boras.se

WEBBPLATS boras.se/miljo

Att släppa ut avloppsvatten utan rening är förknippat med många risker. Utsläpp av orenat avlopp medför risk för smittspridning, övergödning och syrebrist.

Det finns flera olika tekniker för att rena avloppsvatten från enskilda avlopp. Alla har fördelar och nackdelar. Vad som passar bäst för just dig beror främst på de lokala förutsättningarna, mängden avloppsvatten och dina krav på ekonomi och komfort.

Flera typer av minireningsverk

På marknaden finns nu flera olika typer av s.k. minireningsverk av olika konstruktion och med olika tekniker. För samtliga gäller att den viktigaste processen är att kemiskt binda fosfor som finns i avloppsvattnet så att det bildas ett slam som kan avskiljas.

Minireningsverken används därför framför allt inom områden där man ställer höga krav på rening, framför allt av fosfor.

Några typer av verk fungerar som en mindre variant av traditionellt kommunalt reningsverk. Reningen sker genom att avloppsvattnet genomgår olika kemiska och biologiska processer som faller ut fosfor, bryter ned föroreningarna och bildar ett slam.

Andra reningsverk fungerar i huvudsak som traditionell slamavskiljning med infiltration. Där tillsätts fällningskemikalier före slamavskiljaren och slammet faller ut i slamavskiljaren. Det blir då betydligt större slammängder och det krävs en större slamavskiljare än normalt.

Tillverkarna av minireningsverk har ofta bra systembeskrivningar.

Efterbehandling

Som komplement till reningsverket krävs ofta någon form av efterbehandling. Det reade avloppsvattnet ska inte släppas ut direkt i ett dike eller vattendrag. Efterbehandlingen syftar till att utgöra en buffert, framför allt för att minska risken för smittspridning. Den kan ske på flera olika sätt. Se illustrationsbladet om efterbehandling; ”Så här bygger jag efterbehandlingssteget till mitt avloppsvatten.”

Tillsyn och kontroll

En förutsättning för att avloppsanläggningen ska fungera och livslängden bli lång är att verksamhetsutövaren fortlöpande kontrollerar och sköter anläggningen. Fastighetsägaren är ansvarig för drift och kontroll av anläggningen.

Minireningsverken kräver, utöver normal tillsyn, service av sakkunnig. Det kan handla om påfyllning av kemikalier kontroll av tekniska detaljer, t.ex. larm. Tillverkarna erbjuder oftast någon form av serviceavtal. Miljö- och konsumentnämnden kräver att service ska utföras av sakkunnig. Den ska också kunna redovisas skriftligt till Miljöförvaltningen.

Minst två gånger om året bör anläggningen kontrolleras av innehavaren genom okulär besiktning. Den besiktningen ska göras utöver serviceavtalens besiktningar. Miljö- och konsumentnämnden kan också ställa krav på provtagning.

Se mer om vad tillsyn och egenkontroll innebär i informationsblad ”Tillsyn av enskilda avlopp”

MILJÖFÖRVALTNINGEN

POSTADRESS 501 80 Borås BESÖKSADRESS Sturegatan 42
TFN 033-35 30 00 E-POST miljo@boras.se
WEBBPLATS boras.se/miljo

Lokalisering av avloppsanordningar enl. Allmänna råd om små avloppsanordningar

Vid bedömning av anmälan eller ansökan om tillstånd för inrättande eller ändring av en avloppsanordning bör följande beaktas:

1. Utsläpp av avloppsvatten bör lokaliseras så att påverkan på recipienten blir den minsta möjliga. En lokalisering som medför direktutsläpp till större vattenområden och som kan undvikas genom t.ex. efterpolering bör inte tillåtas.
2. Ytterkanten på en avloppsanordning bör inte läggas närmare än 10 meter, helst mer än 30 meter, från ytvatten eller dike. Undantag för eventuell utloppsledning.
3. Ytterkanten på slamavskiljare bör placeras minst 10 meter från bostadshus och minst 4 meter från fastighetsgräns. Slamavskiljare som uppfyller krav på täthet i SIS-EN 12566-1:2000 eller motsvarande bör ha minst 20 meters skyddsavstånd till vattentäkt. Övriga slamavskiljare bör placeras med motsvarande horisontella skyddsavstånd som en otät anordning, jämför med punkt 10.
4. Slamavskiljare bör placeras över grundvattennivån.
5. Slamavskiljaren bör alltid vara åtkomlig för slamtömningsfordon.
6. Täthetsprovade ledningar, enligt exempelvis Svenskt vattens branschstandarder, bör ha ett skyddsavstånd till vattentäkt på minst 10 m. Skyddsavstånd för icke täthetsprovade ledningar bör vara minst 20 m.
7. Andra anordningar än slamavskiljare och ledningar bör, om de är CE-märkta eller på annat sätt täthetsprovade, lokaliseras med minst 20 meters skyddsavstånd till vattentäkt. Om de inte är täthetsprovade bör det horisontella skyddsavståndet från avloppsanordning till dricksvattentäkt motsvara grundvattnets transportsträcka under minst två till tre månader.

När avloppsvatten tillåts infiltrera i mark bör följande beaktas:

8. Avloppsanordning bör placeras nedströms i grundvattenströmmen räknat från vattentäkt. Som en tumregel för det bör avloppsanordningen placeras lägre i terrängen än dricksvattentäkten.
9. Grundvattennivån i närbelägen vattentäkt vid maximalt vattenuttag bör ligga högre än nivån på grundvattnet under avloppsanordningen. Om vattentäkt utgörs av bergborrad brunn är det kriteriet inte tillämpligt eftersom nivån i vattentäkten styrs av förhållandet mellan tillrinning till och uttag ur brunnen. Istället bör man tillse att nivån på grundvattnet i jordlagren invid brunnen ligger högre.
10. Horisontellt skyddsavstånd från avloppsanordning till dricksvattentäkt bör motsvara grundvattnets transportsträcka under minst två till tre månader vid maximalt vattenuttag; avståndet bör dock aldrig understiga 20 m.
11. Avståndet mellan infiltrationsledningarna och högsta grundvattennivå eller berg bör inte understiga 1 meter.
12. Avloppsanordning bör placeras nedströms en eventuell energibrunn för uttag av exempelvis bergvärme.
13. Avloppsanordningen bör inte försvåra anordnandet av vattenförsörjning på andra fastigheter.

Avloppstillstånd - men sen!!

Du har fått tillstånd att inrätta ett enskilt avlopp. Som innehavare av anläggningen har du enligt miljöbalken ansvar för tillsyn och för att vidta åtgärder om det blir problem med funktionen eller för omgivningen.

Din egen tillsyn

För att uppfylla det ansvar som miljöbalken lägger på dig behöver du alltså ha kontroll över ditt avlopp. Du ska vidta de åtgärder som behövs för att undvika risk för olägenhet i miljöbalkens mening. De olägenheter ett avlopp kan orsaka är i första hand spridning av smittämnen, närsalter och ämnen som förbrukar syre.

Du ska också kunna visa hur du utför din kontroll. Kontrollen behöver därför journalföras. Du ska kunna visa journal med serviceprotokoll och eventuella provtagningsrapporter om Miljöförvaltningen begär det.

Miljö- och konsumentnämndens tillsyn

Miljö- och konsumentnämndens tillsyn kan omfatta inspektionsbesök då vi kontrollerar anläggningen. Tillsynen kan också omfatta den egna kontrollen, journaler, serviceprotokoll m.m. Vi kan begära att du ska redovisa den egna kontrollen, göra vissa undersökningar eller ta prover på utgående vatten.

Det är du som ska visa att anläggningen uppfyller de krav som kan ställas på den.

Om Miljöförvaltningen bedömer att avloppet kan vara en risk för olägenhet kan nämnden besluta om förbud mot utsläpp, eller förelägga dig att vidta åtgärder.

Förvaltningen inspekterar regelmässigt avloppsanläggningar. Inspektionerna görs normalt stickprovsvis en tid efter att avloppen tagits i bruk.

Inspektioner kan också ske efter klagomål eller vid annan misstanke om risk för olägenheter eller i projektform där man väljer vissa typer av anordningar eller vissa områden.

Uppföljning av nyligen beviljade tillstånd

Tillståndet innebär att nämnden godtar den beskrivning och den placering av anläggningen som ansökan visar. Miljöförvaltningen slutbesiktigar inte avlopp. Ansvaret för att utförandet följer tillståndet ligger på den sökande.

Miljöförvaltningen gör däremot uppföljande inspektioner. Inspektionerna sker normalt först en tid efter att avloppen har utförts.

Tillsyn av infiltrationsanläggningar

Vid inspektioner av infiltrationsanläggningar kontrollerar vi anordningen som helhet, men framför allt att den klarar skyddsavståndet till högsta grundvattennivån. Grundvattennivån kan ibland variera kraftigt. Av särskilt intresse är då tillsynen vid perioder med högre grundvattennivå, t.ex. höst och vår.

Inspektionen kontrollerar framför allt grundvattennivårörets djup under marken och under spridarröret. Vi kontrollerar också på vid vilket djup eventuellt vatten finns. Saknas nivåör eller om röret är kortare än 150 cm under spridarröret, kommer vi att ställa krav på åtgärder.

Om det lodräta avståndet mellan spridarrör och grundvatten är mindre än 100 cm vid höga grundvattennivåer kommer vi att kräva åtgärder. Det kan handla om avskärande dräneringar eller att lyfta upp anläggningen.

Vi kontrollerar också om det står avloppsvatten i ventilationsrören. Avloppsvatten i rören tyder på att bädden inte tar emot tillräckligt med vatten. Infiltrationen har då slutat att fungera. Kravet kan bli att göra en ny anläggning.

Tillsyn av minireningsverk

Tillsynen av minireningsverk kan gälla den egna kontrollen, serviceavtal, utförd service och eventuell provtagning, men också efterbehandlingsstegets funktion. Vi kan också begära att få se journaler.

Efterbehandlingssteget kan utföras på flera olika sätt. Vanligtvis görs det som en mindre infiltrationsanläggning. Tillsynen av det motsvarar i tillämpliga delar tillsynen av infiltrationsanläggningar.

Tillsyn av markbäddar

Tillsynen av markbäddar omfattar liksom för övriga anordningar den egna kontrollen, journaler m.m. Tillsynen gäller också slamavskiljare, fördelningsbrunn, ventilationsrör och bädd som vid infiltrationsanläggningar. Specifikt för markbädden kan vara kontroll av vattenflöde eller vattennivå i uppsamlingsbrunnen. Om bädden har ett efterbehandlingssteg motsvarar tillsynen av detta ofta i tillämpliga delar tillsynen för infiltrationsanläggningar.

BORÅS STAD

MILJÖFÖRVALTNINGEN

POSTADRESS 501 80 Borås BESÖKSADRESS Sturegatan 42

TFN 033-35 30 00 E-POST miljo@boras.se

WEBBPLATS boras.se/miljo